Provtagningsanvisning PSA fritt/total-kvot, P- Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Gävleborg
Provtagning	5 mL, Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Kan tas kapillärt Minsta blodmängd 0,5 mL (112 µL plasma)
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning Centrifugerat prov hållbart 8 timmar i rumstemperatur 24 timmar i kyl 3 månader i frys Frys provet om längre förvaring. Frysta prover skickas fryst. Prov får ej återfrysas.
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle
Referensintervall	Ej tillämpligt
Svarstid	Dagligen helgfri måndag–fredag
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan ej efterbeställas
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/Övrig upplysning	PSA fritt/totalt-kvot beräknas endast vid totalt PSA 2,0–20,0 µg/L
Medicinsk bakgrund/indikation	Prostataspecifikt antigen (PSA) är ett protein som produceras av prostatans epitelceller och cirkulerar huvudsakligen bundet till proteashämmare, främst alfa-1-antikymotrypsin och alfa-2-makroglobulin, medan en mindre del förekommer som fritt PSA. Den fria fraktionen har kort halveringstid i blodet och

Kopia. Garanteras endast i utskriftsdatumet

Medicinsk bakgrund/indikation, forts.	elimineras via glomerulär filtration i njurarna. Vid prostatacancer underlättas PSA:s passage till blodet på grund av störningar i den cellulära arkitekturen och basalmembranet, vilket kan leda till en lägre andel fritt PSA. PSA-kvoten är förhållandet mellan mängden fritt PSA och totalt PSA i blodet. Kvoten kan ge ytterligare information hos män med palpatoriskt benign prostatakörtel och PSA-värden mellan 2–20 µg/L. Numera anses dock att PSA-kvoten inte tillför något ytterligare värde om PSA-densiteten är känd. PSA-nivåer bör alltid tolkas med hänsyn till flera faktorer, såsom ålder, prostatastorlek, tidigare PSA-värden och kliniskt status (se Nationellt vårdprogram för prostatacancer, www.cancercentrum.se).

Revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2022-06-07	11	Ny hållbarhet i rumstemperatur.
2023-04-12	12	Kan ej efterbeställas.
2024-02-09	13	Uppdaterat titel samt analysnamn i text enligt harmonisering av benämning utifrån rekommenderat rapportnamn.
2024-07-25	14	Uppdaterat Förvaring/transport (hållbarhet kyl) och Medicinsk bakgrund.
2025-11-10	15	Klargjort att PSA fritt/totalt-kvot endast beräknas vid totalt PSA 2,0–20,0 µg/L. Justering av medicinsk bakgrund.

Kopians giltighet och riktighet endast utskriftsdatum